pzazz

Untitled (Holding Horizon)

ALEX
BACZYŃSKI JENKINS

Verlangen naar een horizon

Jasper Delva

Gezien op 28 mei 2023
Omnisport Zaal Radstraat, Brussel, in het Kader van het Kunstenfestivaldesarts

Alex Baczyński-Jenkins' ‘Untitled (Holding Horizon)’ biedt een hypnotiserende verbeelding van een queer toekomst die nog niet is. Je mag deze *durational performance* dan wel verlaten, de virtuoze choreografie, dansers en setting zorgen ervoor dat je dat allesbehalve wil. Drie uur later zit het er op, maar stiekem hoop je dat je langer naar deze horizon had mogen turen.

01 JUNI 2023

Tedere, haast sensuele bewegingen vullen de oude, halfduistere sportzaal wanneer het publiek zich in een cirkelvormige opstelling van banken en kussens nestelt. Het biedt een bijzonder perspectief op de dansende benen en voeten in het midden. Op een zacht maar indringend ritme voeren vijf dansers, Aaa Biczysko, Rafał Pierzyński, Ewa Dziarnowska, Ronald Berger en Sigrid Stigsdatter, eenvoudige stappen uit. De passen zijn gebaseerd op de *box step,* een basispas in dansstijlen als de rumba, waltz en foxtrot. Enkele stappen voorwaarts, dan de linkervoet schuin achterwaarts, een draai en terug een paar stappen voorwaarts en weer dezelfde draai. Met variaties op die acht passen zetten ze rustig, niet aflatend repetitieve vloerpatronen uit. Ze dansen dicht bij elkaar en golven zo heen en weer door de ruimte.

Trage handbewegingen, geïnspireerd op *vogueing* en dansstijlen uit de clubcultuur, kleuren dat constant herhaalde voetenwerk in. Zo maken Biczysko en Pierzyński geregeld langoureus met gestrekte arm en opgerichte wijsvinger een halve cirkel. Dziarnowska en Berger halen net zo vaak hun gebalde handen dicht bij de borst om ze traag maar gestaag, als zuigers van een motor, op en neer te bewegen. Net als bij het voetenwerk gaat het om een set van steeds herhaalde figuren. De langzame groepsbewegingen doen denken aan een zwerm vogels of school vissen.

De drie uur durende voorstelling is dan nog maar net begonnen. Toch weet ik nu al dat ik, ondanks de aankondiging dat ik kan weggaan en terugkeren, de ruimte niet meer wil verlaten. Niet ondanks, maar juist omwille van de voortdurende herhalingen die deze performance vormgeven en doorkruisen. Ik verander enkel een paar keer van plaats. Soms zit ik vooraan, op de eerste rij, inzoomend op de individuele lichamen en bewegingen. Soms zit ik meer achteraan, om uit te zoomen. In de Sophiensäle kon je het geheel ook vanaf grote hoogte overschouwen. Dat is in Brussel helaas onmogelijk.

Het beginnende schouwspel heeft alles van een *rave*. Lichamen deinen samen op de golven van een post-trance, techno beat. Ze doen dat in het schemerlicht van twee LED-panelen die gradueel van kleur verschieten, van lichte violet en blauwe tinten naar diep karmozijn. Ook de genderfluïde outfits dragen bij tot de *rave* sfeer. Zwarte, lichte katoenen jurken, *tie-dye* croptops met en zonder mouwen, strakke, korte rokken en losse trainings- en cargobroeken. Geleidelijk zwelt ook de muziek aan. Harde kickdrums nemen de overhand. De bewegingen versnellen en worden uitbundiger. Breekt deze nachtelijke uitspatting helemaal los?

Individuele dansers komen nu af en toe los van de groep en herhalen de passen apart. Tegelijk zakt het tempo van de muziek. Het vormt het signaal voor twee van hen om in een hinkstapsprong om de anderen heen te cirkelen. De muziek

vervormt ondertussen tot een ijzige soundscape. De groep komt weer samen en herneemt de eerdere bewegingen. Ze doen dat deze keer niet in de vorm van de dichte figuur van eerder maar op een lijn. Vooral is de snelheid weg. Waar we eerder een *rave* ervaarden, doen de langzame, gedeelde en tegelijk individuele bewegingen op de indringende klanken denken aan een ritueel van een gemeenschap.

Gemeenschap, *queer* of ander, gaat niet om een samensmelting van singuliere individuen in een allesomvattend geheel

Gemeenschap speelt wel vaker een rol in het werk van Baczyński-Jenkins, en met name in de verhouding ervan tot het individu. Dat verbaast niet als je weet dat de Pools-Britse choreograaf voor zijn werk vaak put uit de harde realiteit van zijn eigen *queer* gemeenschap. Met de constante individuele verschuivingen die opvallend onopvallend het synchrone samenzijn openen en die vervolgens weer overvloeien in een gedeeld moment toont hij dat je een gemeenschap niet moet begrijpen als fusie. Gemeenschap, *queer* of ander, gaat niet om een samensmelting van singuliere individuen in een allesomvattend geheel, maar om een samenkomst waar mensen zich kunnen blootgeven, in dat wat ze delen maar ook in wat hen alleen eigen is. De dansers gaan hier dan ook nooit echt op in de groep.

De soundscape zwelt ondertussen opnieuw aan naar een climax. Ook de energie van de dansers loopt op, vooral bij Pierzyński en Biczysko. Haast even vertraagt de muziek, tot het ritme haast stilvalt, net als de bewegingen. Ze valt terug op de ijzige tonen van tevoren. De dansers troepen weer samen voor de basispassen. Geluidskunstenaar Krzysztof Bagiński voegt dan live een vrouwenstem toe die, vermoedelijk in het Pools, een serenade brengt. De sfeer verandert. Een droevig gevoel van nostalgie naar een vervlogen verliefdheid overheerst.

‘Untitled (Holding Horizon)’ wisselt zo constant tussen versnelling en vertraging en hoopvolle en treurige sferen, want de muziek zwelt weer aan tot quasi explosieve trance met Dziarnowska en Berger die snel en vief de *box step* passen en *clubby* handbewegingen uitvoeren. Biczysko en Stigsdatter cirkelen rond hen heen. Het fel violet licht dat de ruimte vult, doet vermoeden dat de langverwachte climax eindelijk daar is. Maar weer valt alles stil. Krijsende meeuwen nemen de beats over. De bewegingen vertragen, tot iedereen behalve Berger stilstaat. Één voor één voeren ze nu de basisbewegingen uit terwijl de rest zonder emotie toekijkt. Tot de trage trance beat van het begin van voorstelling terugkeert en opnieuw aanzwelt. De *rave* lijkt terug.

Of niet, want al snel volgt opnieuw een scène die voelt als uit een verleden. Een luchtige luit vult de ruimte. In een groenig-geel licht voelen de bewegingen nu haast liefdevol aan. De muziek die er op volgt, klinkt hoopvol. Waar de voorstelling voorheen bij momenten een soort pathos opriep, lijken de dansers nu iets te vieren. Er kondigt zich iets aan, maar wat? De muziek vervelt opnieuw tot opbouwende trance en de energie van en tussen de dansers neemt toe. Samen voeren ze grote variaties van de *box step* uit en vormen zo een kring van uitgelaten feestvierders, ware het niet dat hun emotieloze blik dat beeld tegenspreekt.

Wanneer sombere luitmuziek nog mee droefenis toevoegt aan een sombere stem, hangt er opnieuw een zekere nostalgische *tristesse* in de lucht. Het

zachtgele licht geeft de dansers een haast melancholisch aura. Soms baadt de voorstelling zo in een soort heimwee, dan weer straalt ze een verlangen uit. Maar wel een verlangen dat nooit echt wordt ingewilligd, alsof dat wat nodig is om het in te lossen er nog niet is. Ben ik getuige van herinneringen uit een ver vervlogen verleden of van een heden dat nog komen moet? Of beide? En hoe verhouden die zich tot elkaar?

'*Queerness*', zo schrijft de Cubaanse José Esteban Muñoz in 'Cruising utopia', is '*the warm illumination of a horizon imbued with potentiality*'. Deze horizon vormt zich via onvervulde verlangens die we uit ons verleden destilleren en gebruiken om ons een voorstelling te maken van een toekomst die nog niet hier is, maar die wel brandt van verwachting en hoop. Baczyński-Jenkins verbeeldt deze mogelijke horizon waarin gemeenschap en individu een gelijke plek krijgen in een samenspel van oude en nieuwe bewegingen en muziek. Tegelijk benadrukt hij met het komen en gaan van hoop en treurnis en intensiteit en sloomheid dat het hier gaat om een even levendig als nodig 'nog niet daar', een glimp van iets dat nog moet komen, een nog niet gerealiseerd potentieel. Dat 'Untitled (Holding Horizon)' eindigt met harde, aanzwellende techno beats en energieke bewegingen badend in een groenig licht dat de dag lijkt aan te kondigen die allen abrupt eindigen met een uitdovende sisser in volledige duisternis, onderschrijft zijn punt.

Wat Baczyński-Jenkins in deze oude sportzaal opwekt, is een gevoel van precaire en intieme samenhorigheid. De horizon die hij toont blijft dan wel onbenoemd, toch voel ik tijdens deze sublieme performance een generositeit die schuilt in het vasthouden van (elkaars) horizon en de verstrengeling van empathie, verlangen en gemeenschap die dat oproept. 'Untitled (Holding Horizon)' is zo een prachtige choreografische uiting van *queery utopisme* die bij me nog lang zal nazinderen.

(Auteur zag de voorstelling eerder ook in de Sophiensäle Berlijn op 23 april 2023)